

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра обліку в державному секторі економіки і сфері послуг

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

«Фінансові активи установ державного сектору як об'єкт обліку»

Студентки 5-го курсу

Сміхун М. Д.

групи _____
напряму підготовки «Облік і аудит»

фахове спрямування _____

Керівник: _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECST _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Зміст

Вступ

1. Поняття та зміст фінансових активів як економічної категорії .....
  2. Фінансові активи установ державного сектору: суть та особливості обліку ....
  3. Облік готівкових фінансових активів установ державного сектора
  4. Облік безготівкових фінансових активів установ державного сектора
  5. Облік інших фінансових ресурсів бюджетних установ.....
- Висновки та пропозиції.....
- Список використаних джерел.....

ВСТУП

Розвиток державного сектору економіки країни вимагає якісно нового рівня побудови фінансової системи в Україні, пошуку такої моделі, яка би забезпечувала нормальний розвиток усіх суб'єктів господарювання та управління. Саме з цієї точки зору виникає необхідність дослідження поняття «фінансові активи» із загальноекономічної та облікової точок зору.

На даний час можна констатувати про відсутність чіткого та однозначного визначення суті поняття «фінансовий актив», що ускладнює як його розуміння, сприйняття, так і управління ним та відображення в системі обліку. В даному аспекті важливим є розгляд окремих складових даного поняття, тобто «фінансів» та «активів» та підбір визначення, яке би поєднувало у собі ці категорії. Адже фінансові активи поєднують у собі фінансові інструменти, що належать підприємству, установі, організації або знаходяться у їх володінні: грошові активи в національній та іноземній валютах, дебіторська заборгованість, фінансові вкладення. Тобто дана категорія є надзвичайно важливою.

З теоретичної точки зору фінансові активи розглядаються в роботах таких авторів, як І. Бланк, О.Д. Василик, К.В. Павлюк, В. Опарін, А. Пересада, Ю. Петруня, А.М.Поддєрьогін, В. Федосов та інших. Проблематику обліку активів установ державного сектору в своїх працях вивчають такі науковці як П.Й. Атамас, Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Верига, Р.Т. Джога, М.Р. Лучко, В. Матвеева, С.В. Свірко, Н.М. Хорунжак та інші.

Предметом дослідження є організація і методика обліку фінансових активів установ державного сектору. Метою курсової роботи є дослідження обліку фінансових активів установ державного сектору.

При виконанні курсової роботи використана спеціальна економічна література, статті, підручники, посібники, праці дослідників, які стосувалися фінансових активів установ державного сектору. Теоретичною і методичною основою дослідження є нормативні документи, які регулюють порядок ведення обліку фінансових активів установ державного сектору.

1. Поняття та зміст фінансових активів як економічної категорії

Для вивчення фінансових активів насамперед доцільно визначити їх сутність як економічної категорії та об'єкту дослідження.

На сьогоднішній день в економічній літературі відсутнє чітке визначення сприйняття «фінансовий актив». Існує декілька точок зору щодо того, що можна вважати фінансовим активом. В даному аспекті важливим є розгляд окремих складових даного поняття, тобто «фінанси», «активи» та «ресурси» та підбір визначення, яке би поєднувало у собі ці категорії.

Поняття «фінанси» походить від лат. «*finantia*» – «платіж» і від французького «*finances*», тобто «грошові кошти» [30, с. 146].

О.Д. Василик розглядає фінанси на макро- та мікрорівнях, що відображають економічні відносини з приводу фінансових ресурсів [6]. Фінанси є продуктом взаємодії держави та товарно-грошових відносин, це одна з конкретних історичних форм економічних відносин, функціонування яких пов'язано з об'єктивною необхідністю розподілу і перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту». Окремі науковці досліджують категорію «фінанси» в якості системних відносин пов'язаних з розподілом валового внутрішнього продукту і формуванням фондів грошових коштів та як матеріальний носій фінансових відносин.

Узагальнюючи погляди дослідників на категорію «фінанси» зазначимо, що фінанси відображаються в таких аспектах:

- як економічні відносини з приводу розподілу валового внутрішнього продукту;
- як економічні відносини з приводу розподілу валового внутрішнього продукту та формування грошових фондів;
- як результат взаємодії держави та товарно-грошових відносин;
- як матеріальний носій грошових відносин;
- як наукова дисципліна та історична категорія;
- як рух грошових коштів в часі.

З облікової точки зору, активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

Актив відображається в балансі за умови, що оцінка його може бути достовірно визначена і очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням.

Відповідно до даного визначення, слід зазначити, що на перший план виходять активи не як матеріальні цінності, а їх вартісний вираз, який відображається в активі балансу та призводить до отримання фінансового результату.

Активи, як об'єкт управління, для виконання своїх функцій, повинні відповідати певним характеристикам, зокрема:

- активи є економічними ресурсами, які використовуються в процесі діяльності установи, організації;
- активи є майновими цінностями, створеними за рахунок певних джерел фінансування;
- до активів відносяться лише ті економічні ресурси, які повністю контролюються установою, організацією;
- активи є ресурсами, що приносять дохід (економічну вигоду);
- активи, що використовуються в процесі діяльності, знаходяться у процесі постійного обігу;
- використання активів пов'язане з фактором часу та ризику [6, с. 23].

Активи класифікують за складом і розміщенням та функціональною участю у процесі діяльності.

Формами функціонування активів є:

1) матеріальні активи, що мають речову (матеріальну) форму): основні засоби; незавершені капітальні вкладення; обсяг незавершеного виробництва; запаси готової продукції та товарів;

2) нематеріальні активи, що не мають речової форми, але беруть участь у господарській діяльності та приносять прибуток: права користування програмними продуктами, патентні права, товарні знак і торгова марка, «гудвіл» та ін;

3) фінансові активи – фінансові інструменти, що належать підприємству або знаходяться в його володінні: грошові активи в національній та іноземній валютах, дебіторська заборгованість, фінансові вкладення.

За характером участі в господарському процесі та швидкістю обороту активи поділяються на:

– оборотні (поточні) активи - майнові цінності, які обслуговують операційну діяльність і повністю споживаються протягом одного виробничо-комерційного циклу: запаси сировини, напівфабрикатів, готової продукції та товарів; незавершене виробництво і дебіторська заборгованість і т. д.;

– необоротні активи - майнові цінності, які багаторазово беруть участь у господарській діяльності і переносять свою вартість на знову створений продукт (послугу) частинами: основні засоби, нематеріальні активи; незавершені капітальні вкладення і т. п.

За характером обслуговування окремих видів діяльності до активів відносяться:

– операційні активи - майнові цінності, що використовуються в поточній діяльності: основні засоби, нематеріальні активи, що обслуговують операційний процес; оборотні операційні активи (оборотні активи за вирахуванням короткострокових фінансових вкладень);

– інвестиційні активи - майнові цінності, пов'язані з інвестиційною діяльністю: незавершені капітальні, довгострокові і короткострокові фінансові вкладення та інше.

За фінансовими джерелами покриття активи поділяють на:

- валові активи - вся сукупність майнових цінностей, сформованих за рахунок власного і позикового капіталів;

- чисті активи - майнові цінності, сформовані виключно за рахунок власного капіталу.

Також за характером володіння активами розрізняють:

- власні активи, що знаходяться в постійному володінні підприємства і відображаються у складі його балансу;

- орендовані активи, що знаходяться в тимчасовому володінні підприємства відповідно до укладених договорів оренди (лізингу).

Важливою у даному аспекті є ступінь ліквідності:

- абсолютно ліквідні активи – активи, які не потребують реалізації і представляють собою готові засоби платежу: грошові активи в національній та іноземній валютах;

- високоліквідні активи, які можуть бути швидко перетворені в грошову форму без відчутних втрат поточної ринкової вартості з метою своєчасного забезпечення платежів за поточними фінансовими зобов'язаннями: короткострокові фінансові вкладення, короткострокова дебіторська заборгованість;

- середньо ліквідні активи, які можуть бути перетворені в грошову форму без відчутних втрат поточної ринкової вартості в строк від одного до шести місяців.

Отже, згідно з діючими теоретичними та практичним підходами, фінансові активи тісно пов'язані з фінансовими інструментами, тому зупинимося детальніше на цьому понятті.

Фінансовий інструмент – контракт, який одночасно приводить до виникнення (збільшення) фінансового активу в одного підприємства і фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу в іншого.

Фінансові інструменти в бухгалтерському обліку поділяються на фінансові активи, фінансові зобов'язання, інструменти власного капіталу і похідні фінансові інструменти (рис. 1.).

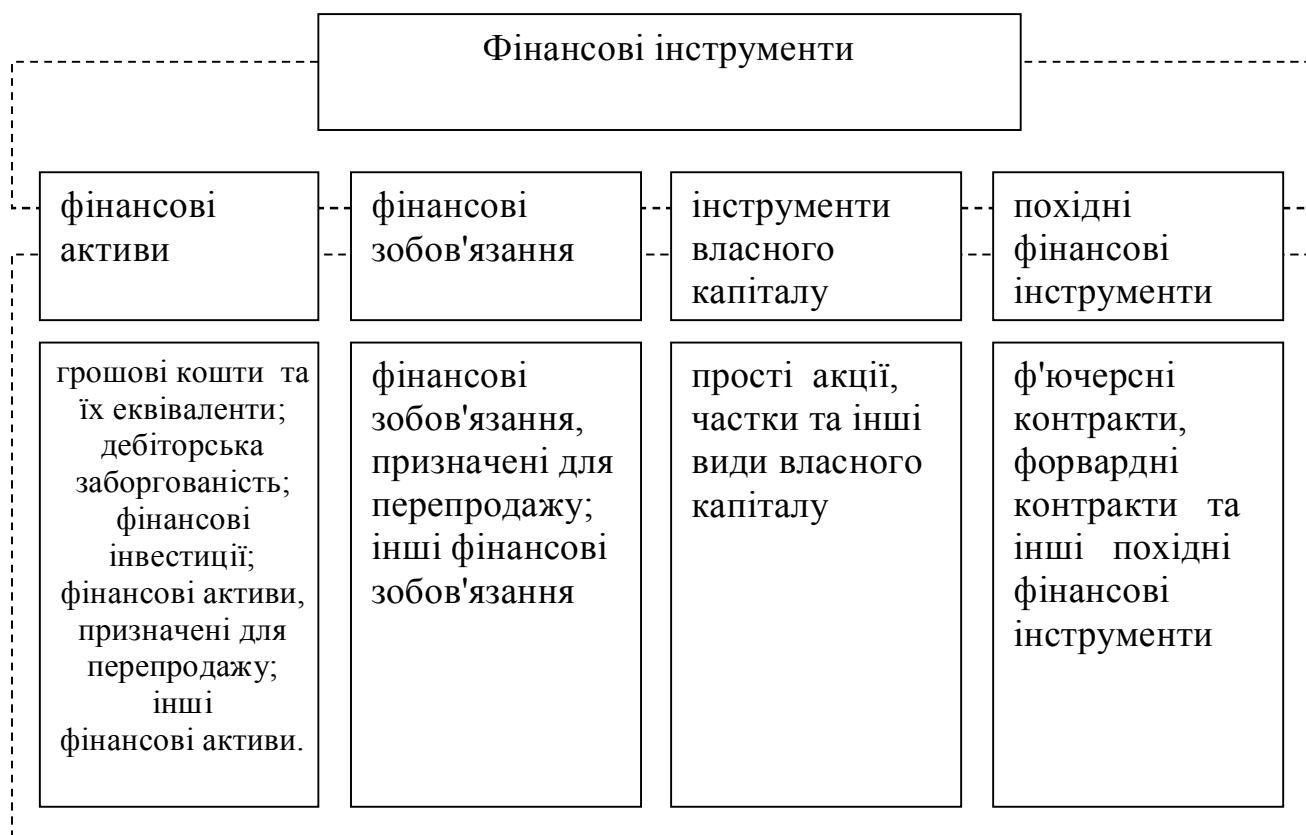

Рис. 1. Класифікація фінансових інструментів

Як видно з рис. 1. фінансові активи включають:

- грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти;
- дебіторську заборгованість, не призначену для перепродажу;
- фінансові інвестиції, що утримуються до погашення;
- фінансові активи, призначені для перепродажу;
- інші фінансові активи.

Фінансові зобов'язання включають фінансові зобов'язання, призначені для перепродажу, та інші фінансові зобов'язання.

До інструментів власного капіталу належать прості акції, частки та інші види власного капіталу.

Похідні фінансові інструменти включають ф'ючерсні контракти, форвардні контракти та інші похідні фінансові інструменти.

Отже, фінансові інструменти – цінні папери, строкові контракти (ф'ючерси), інструменти грошового обігу, відсоткові строкові контракти (форварди), строкові контракти на обмін (на певну дату в майбутньому) в разі залежності ціни від відсоткової ставки, валютного курсу чи фондового індексу (відсоткові, курсові чи індексні свопи), опціони, що дають право на купівлю або продаж будь-якого із зазначених фінансових інструментів, у тому числі тих, що передбачають грошову форму оплати (курсіві та відсоткові опціони).

Суттєвий зв'язок мають фінансові ресурси з фінансовою та банківською діяльністю.

Зокрема, у глосарії Національного банку України зазначено, що фінансовий актив (financial asset) це:

- 1) грошові кошти та їх еквіваленти;
- 2) контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства;
- 3) контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах;
- 4) інструмент власного капіталу іншого підприємства.

Таке пояснення відповідає визначенню, наведеному у П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» та національному положенню (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 134 «Фінансові інструменти» і узагальнено нами на рис. 2.

Отже, як у виробничій сфері, так і в державному секторі використано єдиний підхід до поняття «фінансові активи», що відповідає їх сутності та виконуваним функціям.

Рис. .2. Фінансові активи згідно з діючими П(С)БО та НП(С)БОДС

Отже, фінансові ресурси створюються шляхом здійснення фінансових операцій за рахунок власного капіталу та залучених коштів. У структурі фінансових інструментів фінансовим ресурсам належить найбільша питома вага, а в структурі фінансових активів – банківським кредитам.

Базовими активами можуть бути цінні папери, процентні ставки, фондові індекси, товарні ресурси, дорогоцінні метали, іноземна валюта та інші. За МСФЗ класифікація фінансових активів передбачає (рис. 3):

Рис. 3. Фінансові активи згідно з МСФЗ

Розглянемо наведену на рис. 3 класифікацію детальніше.

Перша група - фінансові активи або фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через рахунок прибутків і збитків (раніше за IAS 39 ця група називалася «призначені для торгівлі») - включає фінансові активи та фінансові зобов'язання, які:

1. Класифікуються як «призначені для торгівлі»:

– активи придбані або зобов'язання прийняті, в основному, з метою продажу або зворотного викупу в найближчому майбутньому;

– є частиною портфеля фінансових інструментів, які спільно управляються і використовуються для отримання короткострокового прибутку;

– є похідним фінансовим інструментом (крім ефективних інструментів хеджування);

2. Класифікуються організацією як інструмент, на момент первісного визнання, оцінюваний в подальшому за справедливою вартістю з віднесенням її змін на прибуток або збиток.

Будь-який фінансовий інструмент, який потрапляє під дію IAS 39, при первісному визнанні може бути класифікований в дану групу. Виняток становлять інструменти, що не мають котирування на активному ринку і справедлива вартість не може бути надійно оцінена (наприклад, інвестиції в пайові інструменти; вони повинні враховуватися за вартістю понесених витрат на їх придбання за вирахуванням збитків від знецінення).

Власні акції організації не можуть бути віднесені до цієї категорії і, відповідно, не можуть оцінюватися за справедливою вартістю, оскільки вони не потрапляють під дію IAS 39. Фінансовий актив, щодо якого було прийнято рішення про облік його за справедливою вартістю з віднесенням її змін на прибуток або збиток, повинен залишатися в цій групі аж до моменту припинення визнання.

Друга група фінансових активів - це інвестиції, утримувані до погашення.

До них відносяться непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами та з фіксованим терміном погашення, які організація здатна і має намір утримувати в портфелі до настання терміну їх погашення. До цієї групи не можуть ставитися фінансові активи, що не мають фіксованого терміну погашення (акції третіх осіб).

Фінансові активи цієї групи в подальшому обліковуються за амортизованою вартістю із застосуванням ефективної ставки. Якщо фінансовий актив, віднесений до цієї групи активів, був проданий (задовго до терміну його погашення) протягом фінансового року або двох попередніх фінансових років, то організація не має права формувати групу активів «інвестиції, утримувані до погашення» і повинна всі такі активи класифікувати до групи «активи, наявні для продажу».

Третя група активів - позики та дебіторська заборгованість. Ця група активів включає непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами, що не мають ринкової котирування на активному ринку. Виняток становлять активи, які:

- організація має намір продати негайно або найближчим часом і які слід класифікувати як «призначені для торгівлі»;

- активи, які були при первісному визнанні класифіковані як «оцінюються за справедливою вартістю через рахунок прибутків і збитків».

Подальша оцінка цих фінансових активів здійснюється за амортизованою вартістю із застосуванням ефективної ставки.

Четверта група фінансових активів - це активи, наявні для продажу. Сюди включаються непохідні фінансові активи, що не потрапили в три попередні групи активів або спочатку класифіковані в цю групу. Подальша оцінка активів цієї групи здійснюється за справедливою вартістю, за винятком пайових цінних паперів (акцій) третіх осіб, які не мають ринкової котирування на активному ринку, які, як вже говорилося вище, враховуються тільки за фактичними витратами (собівартістю).

Отже, можна узагальнити, що фінансові активи – це специфічна форма власності, що припускає одержання доходу. За допомогою фінансових активів здійснюється перелив фінансових ресурсів у суспільстві (від тих, хто має їх надлишок до тих, хто має потребу в них). Ціна на фінансовий актив встановлюється на рівні співвідношення попиту і пропозиції на ринку.

Із сказаного вище зрозуміло, що головними факторами, що враховуються при визначенні фінансового активу, є вартість і час, тому що вартість активу змінюється з часом. Той самий актив у різні моменти часу може мати різну вартість. Із цими двома факторами пов'язані й інші ринкові характеристики фінансових активів, наприклад, віддача або доходність, ризикованість, ліквідність та інші.

До основних фінансових активів відносять (рис. 4) :

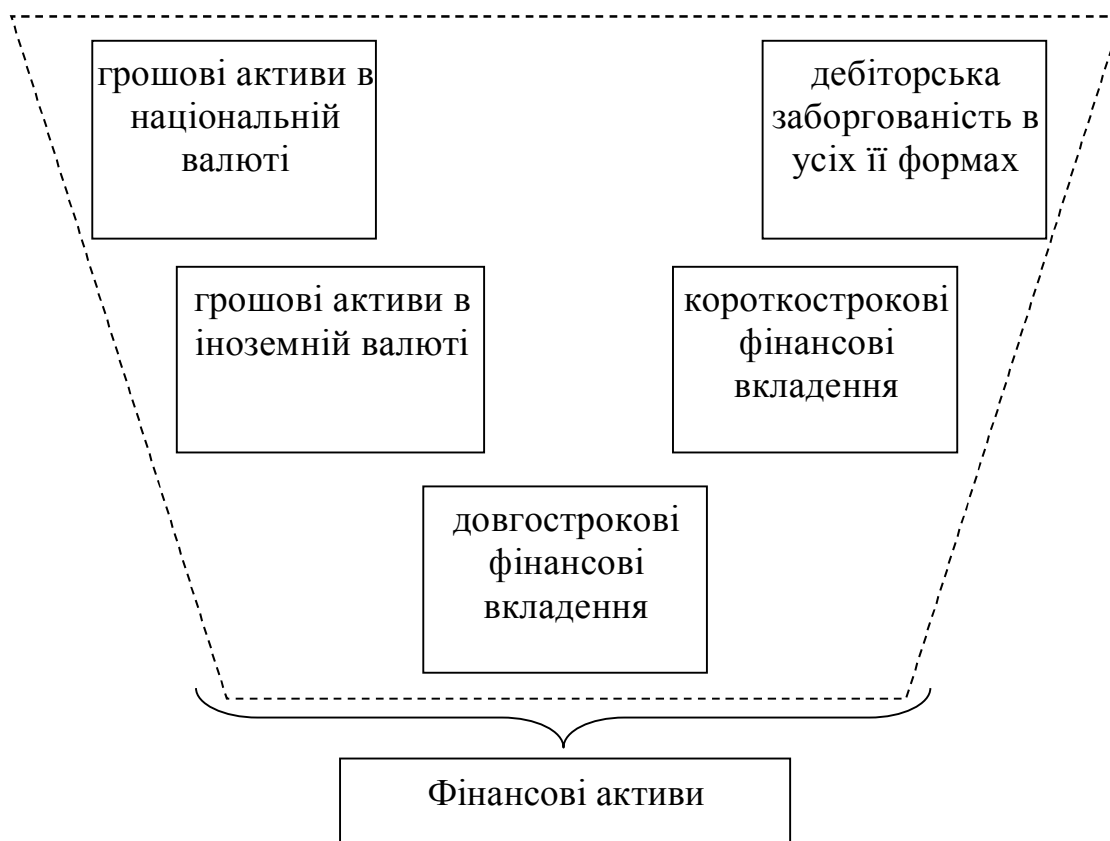

Рис. 4. Складові фінансових активів

2. Фінансові активи установ державного сектора: суть та особливості обліку

Господарську діяльність у цілому і установ державного сектору зокрема, можна розглядати як певну сукупність виробничих відносин, складний динамічний комплекс різноманітних причинно-наслідкових зв'язків і процесів, що забезпечують створення різних споживчих вартостей (товарів, робіт, послуг). Тому господарська діяльність установ державного сектору може вивчатися і аналізуватися як в цілому, так і в розрізі окремих складових її процесів.

Організаціям, які фінансуються з бюджету, притаманний цілий ряд характерних особливостей, які необхідно брати до уваги при дослідженні специфіки господарської діяльності.

Установи державного сектору витрачають державні кошти за цільовим призначенням, що передбачає суворе дотримання фінансової дисципліни. Основним плановим фінансовим документом, в якому відображаються обсяг, цільове направлення і поквартальний розподіл коштів, що виділяються з бюджету на утримання установи, є кошторис. Зафіксовані в кошторисах асигнування є гранично допустимими, витрата понад цих сум не допускається. Форма кошторису, основні показники, за якими вона складається, норми для визначення розміру видатків доводяться вищестоящими організаціями. У процесі аналізу враховуються особливості змісту кошторисів установ державного сектору, зумовлені відмінностями в сутності витрат та порядок їх формування.

Виділене фінансування та економне витрачання коштів установ державного сектору багато в чому вирішуються своєчасним затвердженням кошторису і точністю розрахунків показників, які містяться в ньому. Важливе значення має ретельність виконання поквартального розподілу затверджених за кошторисом асигнувань, а також облік внесених до кошторису змін.

Перехід на казначейську систему виконання бюджетів істотно змінив напрямки потоків грошових коштів. У ході фінансування установ державного сектору систематично контролюється правильність використання виділених за кошторисом асигнувань. Організація поточного фінансування установ державного сектору неможлива без розгляду місячних і квартальних звітів, оскільки виконання плану по штатах і контингентах і освоєння раніше перерахованих коштів може бути виявлено на основі цих звітів.

Фінансування більшості установ державного сектору на відміну від комерційних структур здійснюється шляхом розподілу бюджетних ресурсів «згори», а не в результаті прямого «заробляння» у споживача.

Товарно-грошові відносини в державному секторі носять в основному односторонній характер. Установи державного сектору надають великий спектр різноманітних суспільно значущих послуг і виконують роботи, які не оплачуються споживачем, а з державного бюджету виділяються на безповоротній основі. Це послаблює контроль, з одного боку, за якістю функцій, виконуваних установою, а з іншого - за ефективністю використання виділених коштів. Формування вартості (ціни) послуг установ державного сектору здійснюється в основному директивним методом, виходячи не стільки з реальної величини витрат, скільки з можливостей бюджету. Фінансове становище установ державного сектору, стан їх розрахунків з дебіторами і кредиторами в значній мірі залежать не від кількості і якості послуг, а від своєчасності та повноти виділення коштів з бюджету.

У ході здійснення своєї господарської діяльності установи державного сектору витрачаються державні кошти згідно встановленого кошторису видатків відповідно до бюджетної класифікації. Це негативно позначається на гнучкості економічного управління, можливостях оперативного маневрування в умовах швидко мінливих умов господарювання.

Некомерційний характер діяльності установ державного сектору та витратний принцип фінансування не передбачають формування позитивного фінансового результату. Це змушує установи державного сектору витрачати

ресурси не стільки у відповідності з фактичною необхідністю в них, скільки виходячи з обсягу виділених коштів. Як правило, установи державного сектору не зацікавлені ні в економії ресурсів, ні в пошуку способів «заробляння» доходів, а лише в нарощуванні бюджетного фінансування незалежно від реальної потреби.

Ознаки установи державного сектору узагальнено нами на рис. 5:

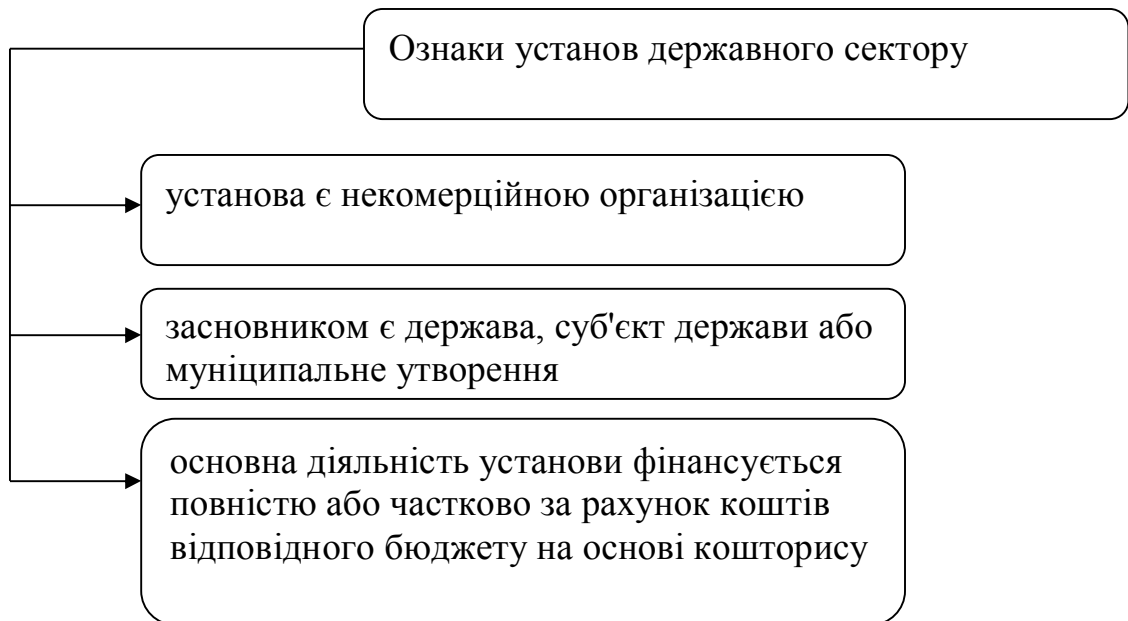

Рис. 5. Ознаки установ державного сектору

Отже, установами державного сектору та організаціями вважаються такі, що повністю або частково фінансуються за рахунок коштів бюджету (державного чи місцевого) і здійснюють свої видатки відповідно до кошторису як головного планового і фінансового документа.

Згідно чинного законодавства установи державного сектору є неприбутковими, тобто некомерційними. Основне призначення установ державного сектору полягає в задоволенні суспільно-соціальних потреб членів суспільства. До них відносяться соціально-культурні заклади, органи державного управління і оборони країни.

В умовах ринкових відносин всім установам державного сектору дозволена підприємницька діяльність, передбачена їх статутами. Ця діяльність приносить їм власні доходи, які виступають як їх кошти спеціального фонду.

Витрачаються вони всередині даних установ, будучи для них додатковим джерелом фінансування.

Особливості установ державного сектору як однієї з форм некомерційної організації, які визначають особливості їх функціонування, і полягають у наступному:

– установою визнається некомерційна організація, створена власником для здійснення функцій некомерційного характеру і фінансується повністю або частково цим власником (в даному випадку – державою);

– майно установи закріплюється за нею на правах оперативного управління;

– установа відповідає за своїми зобов'язаннями грошовими коштами. При їх недостатності субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями установи несе її власник.

Особливості формування фінансових активів для установ державного сектору визначені Бюджетним кодексом. Фінансове забезпечення виконання функцій установ державного сектору здійснюється за рахунок коштів відповідного бюджету на основі бюджетного кошторису.

Установам державного сектору субсидії не надаються, і вони не мають права отримувати кредити (позики). Бюджетні кредити не надаються ні автономним, ні бюджетним установам. Також вони не отримують дотації, виходячи з поняття цього слова.

У поняття «фінансування» в даному випадку закладено забезпечення установ державного сектору грошовими коштами (отже – фінансовими активами) для здійснення їхньої статутної діяльності. На даний час джерела фінансування бюджетних установ значно збагатилося: крім коштів державного та місцевих бюджетів, бюджетні установи отримують грошові надходження у вигляді плати за надані послуги, гуманітарної допомоги, шефської (спонсорської) допомоги та ін. Джерела та адресність (призначення) фінансування мають для установ державного сектору суттєве значення,

оскільки визначають не тільки напрямки подальшого витрачання коштів, а й принципи фінансування.

Тобто, поняття фінансових активів установ державного сектору тісно пов'язане з поняттям фінансування.

Фінансування – безповоротне використання державних коштів, які надаються у розпорядження установ державного сектору для здійснення їх статутної поточної діяльності. Фінансування поширюється в основному на державні об'єкти і здійснюється за рахунок різних джерел: з коштів бюджету, коштів позабюджетних фондів та власних коштів господарських об'єднань і підприємств.

Фінансові активи - це найбільш ліквідна частина активів, які швидко перетворюються в гроші і дозволяють оцінити можливість установі державного сектору своєчасно погасити свої строкові зобов'язання. До фінансових ресурсів установи державного сектору відносяться грошові кошти на банківських рахунках, у касі, грошові документи, фінансові вкладення, а також всі види дебіторської заборгованості в розрахунках з дебіторами за доходами, за виданими авансами, з підзвітними особами і щодо нестач.

Для роз'яснення суті фінансових ресурсів в установ державного сектору зупинимося детальніше на тому, що не є фінансовими активами:

- а) матеріальні активи;
- б) нематеріальні активи;
- в) дебіторська заборгованість, погашення якої очікується у формі іншій, ніж фінансовими активами;
- г) нефінансові зобов'язання.

Отже, наприклад, дебіторська заборгованість не може бути повною мірою віднесена до ліквідних оборотних засобів, так як вона є ліквідною лише в тій мірі, в якій можливе її погашення за розумний (заздалегідь обумовлений) період.

До фінансових вкладень установ державного сектору відносяться державні та муніципальні цінні папери; цінні папери організацій; вклади в

статутні капітали інших організацій; надані іншим організаціям позики; депозитні вклади в кредитних організаціях; дебіторська заборгованість, придбана на підставі поступки права вимоги, інше.

Бюджетний облік фінансових активів установ державного сектору є впорядкованою системою збору, реєстрації, групування та узагальнення інформації в грошовому вираженні про стан і рух фінансових активів. Звітна інформація допомагає контролювати як цільову спрямованість витрачання коштів, так і результативність їх використання.

Основні завдання обліку фінансових активів установ державного сектору:

- точний, повний і своєчасний облік коштів і операцій з їх руху;
- контроль за правильністю документального оформлення і законністю операцій з грошовими коштами, розрахункових операцій;
- контроль за наявністю грошових коштів та грошових документів, їх збереженням і використанням;
- забезпечення своєчасності, повноти та правильності розрахунків за всіма видами платежів і надходжень;
- своєчасне виявлення результатів інвентаризації грошових коштів, грошових документів і розрахунків, забезпечення пошуку дебіторської і погашення кредиторської заборгованості у встановлені терміни;
- контроль за дотриманням касової і розрахунково-платіжної дисципліни;
- виявлення можливостей більш раціонального використання грошових коштів.

3. Облік готівкових фінансових активів установ державного сектору

Облік готівкових фінансових активів установ державного сектору та операцій з ними здійснюється відповідно до Положення про ведення касових операцій у національній валюті України. Це Положення визначає норми і терміни зберігання готівкових фінансових ресурсів в касі, видачі їх на різні цілі, правила оформлення касових документів, ведення касової книги, контролю законності касових операцій [24].

Іншим важливим документом, який стосується безпосередньо бюджетних установ є Інструкція з обліку коштів, розрахунків та інших активів бюджетних установ.

Готівкові фінансові активи установ державного сектору, повинні витрачатися суворо за цільовим призначенням у відповідності до кошторисів установ. При цьому потрібно враховувати, що Інструкцією передбачено, що установа може мати в своїй касі готівку лише в межах установлених лімітів. Виняток становлять готівкові фінансові активи для виплат, пов'язаних з оплатою праці, пенсії, стипендії. Такі активи можуть зберігатися в касі понад ліміт протягом трьох днів.

Обчислення ліміту каси проводяться установи державного сектору самостійно на підставі Розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі. До уваги береться термін здавання установою готівки для її зарахування на рахунки, визначений належним чином оформленим договором про обслуговування банківського рахунку. Отже, встановлений ліміт каси установи державного сектору затверджується внутрішніми наказами (розпорядженнями).

У розрахунку зазначається строк здавання готівкової виручки в установу банку для подальшого зарахування її на рахунки, відкриті в держказначействі. Ці дані повинні бути узгоджені з органом Держказначейства в договорі на розрахунково-касове обслуговування, що укладений між установою та органом держказначейства.

Необхідно вказати, що кожна установа державного сектору визначає ліміт каси з врахуванням розпорядку і специфіки її роботи, віддаленості від банку, обсягів касових оборотів (надходжень і видатків за всіма рахунками), установлених строків здавання готівки, тривалості операційного часу банку тощо. При цьому доцільно зауважити, що на даний час в державі надається перевага безготівкових розрахунків перед готівковими.

Приймання грошей у касу, їх зберігання та видачу здійснює спеціальна посадова особа – касир, при прийманні якого на роботу укладається договір про повну матеріальну відповідальність за збереження грошей та інших цінностей у касі. Касиру забороняється передавати виконання своїх функцій іншим особам. У разі необхідності нетривалої заміни касира (у зв'язку з хворобою, відпусткою і т. ін.) здійснення його обов'язків за письмовим наказом керівника покладається на інакшого працівника, з яким також укладається договір про повну матеріальну відповідальність. В установах, де за штатним розкладом не передбачено місця касира, виплата зарплати працівникам та оплата інших грошових витрат здійснюється через підзвітних осіб, коло яких визначається відповідним наказом керівника установи державного сектору.

Надходити готівка до каси установи державного сектору може з реєстраційного рахунка, у випадку повернення невикористаного авансу підзвітними особами, як відшкодування завданих установі збитків, оплата за платні послуги, за утримання дітей у дошкільних закладах, харчування працівників за місцем роботи, за спортивну форму, одержані путівки з частковою оплатою тощо.

При казначейському обслуговуванні кошторисів вся виручка, що надходить готівкою до каси установи державного сектору, повинна бути зарахована на відповідні рахунки, відкриті в органах Державної казначейської служби України. Використання виручки, що надходить в касу без попереднього зарахування її на рахунки в органах Державної казначейської служби України забороняється.

При проведенні операцій з готівковими фінансовими активами обов'язково дотримуються цільового використання готівки. Для цього ведеться «Картка аналітичного обліку готівкових операцій», форма якої затверджена Державною казначейською службою України. Картка відкривається на місяць, записи до неї здійснюються на підставі звітів касира за кожною операцією з надходження і вибуття готівки в розрізі кодів бюджетної класифікації (окремо по загальному та по видах спеціальних коштів). Також в розрізі КЕКВ виводиться залишок готівки на початок і кінець дня.

Касові документи, тобто касова книга та звіт касира разом з доданими до неї документами, на протязі року зберігаються в касі. По закінченні року, вони формуються в окремі підшивки і передаються в архів установи для зберігання протягом 36 місяців.

Готівку в касу з реєстраційних рахунків касир отримує за іменним грошовим чеком. Організації, що обслуговуються установами банків, отримують у банку чекову книжку, яку зберігають у касі разом з іншими цінностями. Тим же установам, що обслуговуються органами казначейства, грошові чеки виписуються на підставі їх заявки та поданого доручення відповідним органом казначейства.

Заявки на видачу готівки виписуються розпорядниками бюджетних коштів на осіб, з якими в них укладені договори про повну матеріальну відповідальність і які мають право одержувати і видавати кошти. У заявках на видачу готівки вказуються суми податку на доходи фізичних осіб, суми нарахувань єдиного соціального внеску та інші суми, утримані із заробітної плати, а при отриманні заробітної плати та прирівняних до неї платежів разом із заявкою на видачу готівки подаються відповідні платіжні документи, пов'язані з виплатою заробітної плати та інших виплат. У заявках на видачу готівки розпорядники бюджетних коштів відмічають наявність чи відсутність заборгованості зі сплати податків. На підставі перевіреної заявки органи Державної казначейської служби України

виписують на осіб, вказаних у заявці, грошові чеки на отримання готівки [61, с. 212].

Розглянемо послідовність відображення в аналітичному обліку інформації щодо руху готівкових фінансових активів в бюджетних установах (рис. 6).

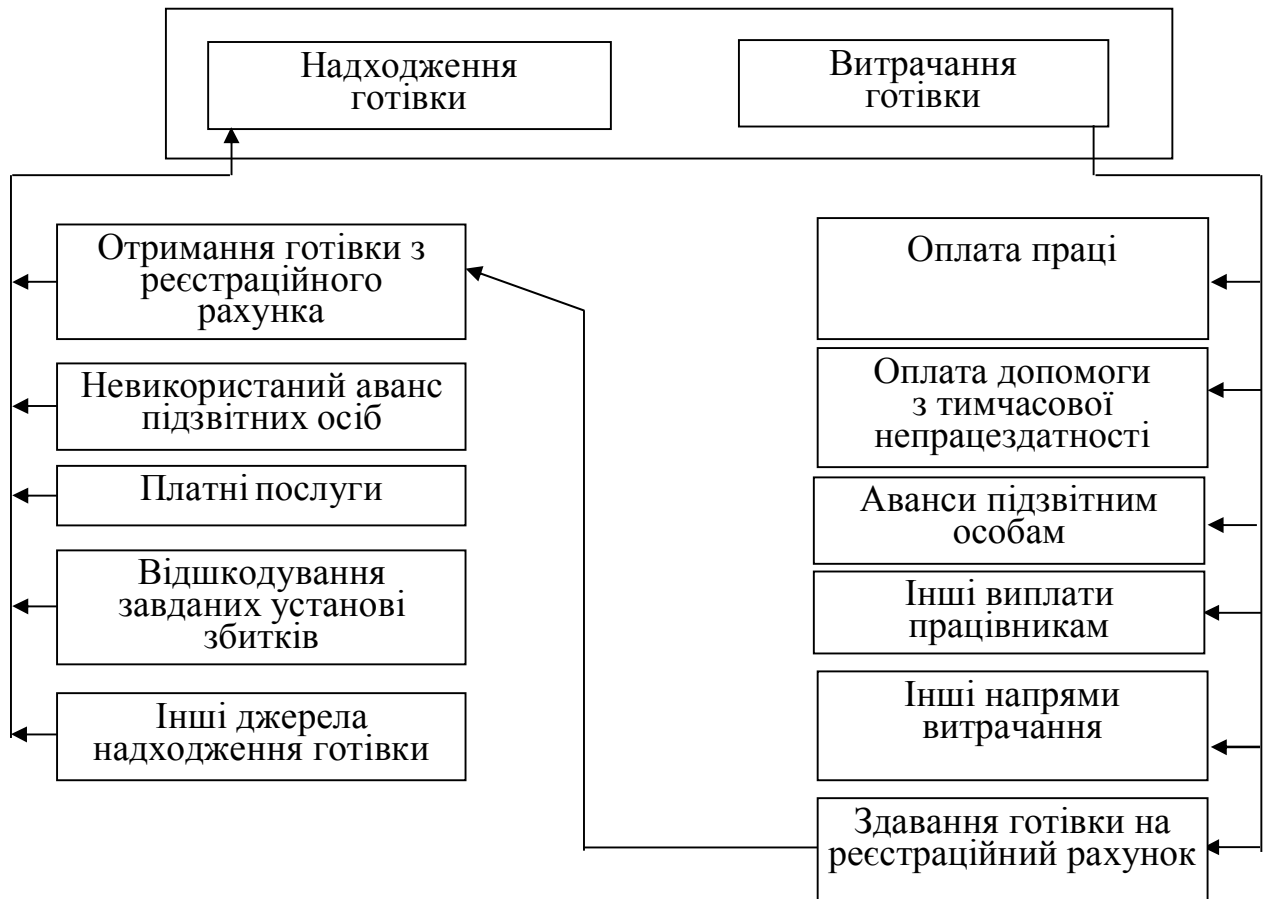

Рис. 6. Рух готівкових фінансових активів

Видача готівки з каси може проводитися, в першу чергу, в рахунок оплати праці, стипендій, допомоги за тимчасовою непрацездатністю, як аванс на господарські витрати та/або на відрядження, для зарахування на реєстраційні рахунки тощо. Оформляється видача готівки видатковим касовим ордером (типова форма КО-2), який підписують керівник і бухгалтер установи. Прибуткові та видаткові касові ордери, перш ніж вони будуть передані касиру, реєструються у спеціальному журналі (типова форма КО-3). При цьому їм надаються порядкові номери. Нумерація касових ордерів повинна бути наскрізна з початку року, при цьому окремо

визначається нумерація для прибуткових і видаткових ордерів. Оформлені касові ордери передаються особисто касиру бухгалтером. Видавати їх на руки особам, що отримують чи вносять кошти, заборонено.

Разом з тим слід відмітити, що останнім часом розвиток платіжних систем характеризується поступовим звуженням сфери використання готівки та паперових платіжних документів, переходом до нових платіжних інструментів і сучасних технологій платежів. Електронні гроші широко залучаються до обігу і стають важливим інструментом фінансової інфраструктури. Вказані процеси практично поглинули механізм виплати заробітних плат, пенсій, інших видів соціальних виплат та допомог. На сьогодні майже кожний громадянин має зарплатну, пенсійну чи іншу соціальну платіжну картку.

Аналітичний облік і контроль руху грошових коштів касир веде у касовій книзі (типова форма КО-4).

Для синтетичного обліку наявності та руху грошей у касі установ державного сектору призначений активний рахунок 30 „Каса”, який має два субрахунки: 301 „Каса в національній валюті”; 302 „Каса в іноземній валюті”.

На підставі касових звітів здійснюють записи в „Накопичувальну відомість за касовими операціями – Меморіальний ордер № 1” типової форми № 380 (бюджет) та в „Картку аналітичного обліку готівкових операцій”, в якій за кожним звітом касира записують надходження і видаток та виводять залишок на кінець дня готівки за кожним кодом функціональної та економічної класифікації видатків (окремо за загальним фондом та видами коштів спеціального фонду).

Процес відображення касових операцій в аналітичному обліку розглянуто на рис. 7.

Рис 7. Аналітичний та синтетичний облік операцій з готівковими фінансовими активами

Основні типові кореспонденції з обліку руху готівкових фінансових активів у національній валюті наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Облік касових операцій у бюджетних установах

№ з/п	Основні господарські операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1.	Отримано в касу готівку з реєстраційного рахунку	301	321
2.	Повернуто залишок невикористаного авансу підзвітною особою	301	362
3.	Внесено винною особою готівку за нестачу матеріальних цінностей, виявлених під час інвентаризації	301	362
4.	Отримано плату за надані особисті телефонні переговори та інші доходи, які відносять на відшкодування касових видатків	301	364, 801, 802
5.	Виплачено працівникам установи заробітну плату	661	301
6.	Видано під звіт готівку працівникам на службові відрядження	362	301
7.	Внесено готівку з каси на реєстраційний рахунок	321	301
8.	Виплачено депоновану заробітну плату	671	301

4. Облік безготівкових фінансових активів установ державного сектору

Безготівкові фінансові активи утворюються в процесі здійснення установи державного сектору розрахунків без участі готівки, шляхом списання коштів з рахунка платника і зарахування їх на рахунок отримувача.

Установи державного сектору переведені на казначейське обслуговування, а тому рахунки і зберігання та обліку грошових коштів відкриваються в територіальних органах Державної казначейської служби України.

Відображення безготівкових фінансових активів установ державного сектору здійснюють через органи Державної казначейської служби України. Відповідно до чинних нормативних документів органи Державної казначейської служби України здійснюють розрахунково-касове обслуговування бюджетних установ шляхом проведення платежів із реєстраційних, спеціальних реєстраційних рахунків, відкритих бюджетними установами в органах Державної казначейської служби України.

Під цим поняттям в бюджетних установах розуміють рахунки для здійснення операцій з бюджетними асигнуваннями, передбаченими на виконання відповідних програм і заходів у державному та місцевих бюджетах, які відкриваються розпорядникам бюджетних коштів та одержувачам бюджетних коштів, відокремленим структурним підрозділам розпорядників бюджетних коштів.

Бюджетні рахунки для операцій з бюджетними коштами поділяються на особові рахунки, які відкриваються розпорядникам коштів місцевих бюджетів, реєстраційні рахунки розпорядників бюджетних коштів, спеціальні реєстраційні рахунки розпорядників бюджетних коштів, рахунки одержувачів бюджетних коштів, рахунки для обліку операцій по загальнодержавних витратах, рахунки для обліку операцій з міжбюджетними трансфертами.

Проведення видатків установ державного сектору, які є розпорядниками бюджетних коштів, за розрахунковими операціями, що виникають у процесі їх діяльності, проводять на основі таких розрахункових документів: меморіального ордеру, платіжного доручення, вимоги-доручення, розрахункових чеків, акредитивів, векселів, які мають містити реквізити й відповідати вимогам щодо їх заповнення відповідно до чинного законодавства.

Для обліку руху коштів на рахунках, відкритих в органах Державної казначейської служби використовується рахунок 32 „Рахунки в казначействі” із субрахунками. За дебетом рахунку відображається зарахування бюджетних асигнувань на рахунки установи, а за кредитом - використання коштів на мету, передбачену кошторисом (виплату заробітної плати, стипендій, оплати комунальних послуг, оплати рахунків постачальників за поставлені матеріальні цінності тощо).

Аналітичний облік ведеться в розрізі реєстраційних рахунків, відкритих за кодами функціональної класифікації видатків бюджету в картці аналітичного обліку отриманих асигнувань та в книзі обліку асигнувань та прийнятих зобов'язань.

Бухгалтерські записи щодо надходження коштів на рахунки установи наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Облік надходження коштів на рахунки
бюджетної установи

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1. Одержані асигнування із загального фонду бюджету: установами, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету	321	701
установами, які утримуються за рахунок коштів місцевого бюджету	321	702

2. Отримано асигнування зі спеціального фонду	326	713
3. Отримано кошти як плата за послуги установи	323	364, 674
4. Отримано спонсорські, благодійні внески	324	712
5. Отримано бланки суворої звітності	331	321, 323, 364, 675

Перерахування платежів, сплачених платниками до місцевих бюджетів, здійснюється через Систему електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ) на рахунки, відкриті в органах Казначейства у розрізі місцевих бюджетів та кодів класифікації доходів бюджету.

Облік операцій за рухом грошових коштів на рахунках у органах Державної казначейської служби ведуть у меморіальному ордері № 2 т. ф. № 38 1 (бюджет) – за коштами загального фонду та у меморіальному ордері № 3 т. ф. № 382 (бюджет) – за коштами спеціального фонду. При цьому для кожного субрахунку складають окремий меморіальний ордер з додатковою нумерацією (2-1, 2-2, 3-1, 3-2 і т. ін.).

Записи у накопичувальні відомості здійснюють на підставі виписок органу Державної казначейської служби з доданими розрахунковими документами. У кінці місяця підсумки оборотів за кожним меморіальним ордером переносять окремим рядком у книгу Журнал-головна.

5. Облік інших фінансових активів установ державного сектору

До інших фінансових активів установ ДС відноситься дебіторська заборгованість.

Дебіторська заборгованість - фінансовий ресурс установи ДС, що виникає унаслідок договірних відносин між двома юридичними особами, серед яких одна, що є власником активу, після настання відповідних умов угоди, має право на отримання платежів, товарів, робіт та послуг.

Рис. 2.5. Класифікація дебіторської заборгованості установ державного сектору

До розрахунків з дебіторами установ державного сектору належать розрахунки науково-дослідних установ, навчальних закладів професійно-технічної освіти, виробничих майстерень та підсобних господарств з покупцями та замовниками за:

- реалізовані матеріальні цінності, товари або виконані роботи і надані послуги, які були здійснені установою перед надходженням від покупців та замовників оплати за них;

– перераховані авансові платежі і попередня оплата, які сплатила установа державного сектору за товари, роботи та послуги, що будуть отримані нею у майбутньому (якщо подібні розрахунки передбачені чинним законодавством України та умовами договору) [15].

Для обліку розрахунків з покупцями та замовниками в суб'єктах державного сектору використовується рахунок 35 «Розрахунки з покупцями та замовниками», який зокрема, включає в себе субрахунок 351 «Розрахунки із замовниками з авансів на науково-дослідні роботи».

Даний субрахунок застосовується виключно в науково-дослідних установах, навчальних закладах професійно-технічної освіти, виробничих (навчальних) майстернях та підсобних (навчальних) сільських господарствах.

Для обліку розрахунків суб'єкта державного сектору з іншими дебіторами призначено рахунок 36 «Розрахунки з різними дебіторами».

Одним з видів розрахунків з дебіторами є розрахунки за плановими платежами, тобто розрахунки, коли умовами договору передбачена оплата товарів не за окремими операціями постачання, а шляхом періодичного перерахування коштів в певні строки і в установлених розмірах незалежно від отриманих товарів [15].

Такі розрахунки проводяться не за фактичним відвантаженням товарів (на підставі рахунків, рахунків-фактур надання матеріальних цінностей тощо), а шляхом періодичного перерахування коштів у строки і розмірах, передбачених договором та в межах планових асигнувань.

Щомісяця постачальник і покупець перевіряють стан своїх розрахунків на основі фактично одержаних матеріальних цінностей та проведених оплат і виконують перерахунок.

Остаточні (уточнені) розрахунки доцільно провадити в останній платіж місяця, щоб на звітну дату обопільна заборгованість була щонайменшою.

Розрахунки з постачальниками суб'єкта державного сектору в порядку планових платежів обліковуються на субрахунку 361 «Розрахунки в порядку планових платежів».

До розрахунків з дебіторами суб'єкта державного сектору відносяться розрахунки з підзвітними особами, для операцій з якими призначений субрахунок 362 «Розрахунки з підзвітними особами».

В цьому випадку, суми під звіт видаються з каси суб'єкта державного сектору або зараховуються на картковий рахунок на оплату видатків, які неможливі або недоцільні для проведення шляхом безготівкових розрахунків, і тільки працівникам, що працюють у цій установі. Суми видаються за наказом керівника установи. Доцільно зауважити, що підзвітні суми мають цільове призначення і повинні затрачуватися виключно з метою, на яку вони були видані згідно з кодами бюджетної класифікації видатків.

Підзвітні особи суб'єкта державного сектору звітують про витрачання одержаних сум авансовим звітом і несуть повну відповідальність за збереження і використання підзвітних сум.

Умови видачі коштів під звіт та порядок здачі підзвітними особами авансових звітів суб'єкта державного сектору визначені Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. Витрати на службові відрядження суб'єкта державного сектору здійснюються у відповідності з Інструкцією про службові відрядження у межах України та за кордон.

Відповідно до Інструкції про службові відрядження у межах України та за кордон установа державного сектору, яка відряджає працівника, зобов'язана забезпечити його грошовими коштами (авансом) у розмірах, установлених нормативно-правовими актами про службові відрядження.

При направленні у відрядження за кордон працівники суб'єкта державного сектору обов'язково забезпечуються коштами в національній валюті тієї країни, куди вони відряджаються, або у вільно конвертованій валюті як аванс на поточні витрати в розмірах згідно з установленими нормами.

Норми добових витрат і граничні норми відшкодування витрат суб'єкта державного сектору визначені законодавчо.

За дебетом субрахунку 362 і кредитом субрахунків рахунків 30, 31, 32 відображаються суми, видані або перераховані під звіт. За кредитом субрахунку

362 відображаються використані суми авансів і повернуті залишки підзвітних сум. При цьому дебетуються субрахунки рахунків 22, 23, 30, 31, 32, 80, 81, 82.

Залишок за субрахунком 362 може бути як дебетовим, так і кредитовим. У фінансовій звітності суб'єкта державного сектору він відображається розгорнуто: дебетове сальдо - у складі оборотних активів, а кредитове - у складі зобов'язань.

До розрахунків з дебіторами суб'єкта державного сектору належать розрахунки за відшкодуванням завданих збитків, тобто розрахунки за заподіяними збитками у вигляді недостач і крадіжок грошових коштів, матеріальних цінностей, втрат від псування матеріальних цінностей, а також суми, що згідно з чинним законодавством належать утриманню з посадових осіб суб'єкта державного сектору, винних в порушенні витрачання коштів на службові відрядження, та інші призначені до утримання суми.

Для обліку таких розрахунків суб'єкта державного сектору передбачений субрахунок 363 «Розрахунки з відшкодування завданих збитків».

За дебетом субрахунку 363 відображаються суми виявлених недостач, крадіжок, втрат грошових коштів та матеріальних цінностей, при цьому кредитуються субрахунки рахунків 20, 21, 23, 24, 25, 30, 33, 36, 64. За кредитом субрахунку 363 і дебетом субрахунків рахунків 30, 31, 32 відображаються суми, що надійшли на відшкодування завданого установі збитку.

До розрахунків з іншими дебіторами суб'єкта державного сектору належать розрахунки:

- з підприємствами, установами, організаціями шляхом попередньої оплати за товари, роботи та послуги, які отримає установа в майбутньому (після перерахування плати) за умовами договору, якщо це передбачено чинним законодавством України;

- з підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, яким установа реалізувала товари, виконала роботи та надала послуги, якщо умовами договору передбачена оплата після їх надання;

- із студентами та учнями за користування гуртожитком при вищих і середніх спеціальних навчальних закладах.

За дебетом субрахунку 364 відображаються:

- нарахована плата за гуртожиток, відвантажені товари, виконані роботи та надані послуги, за які оплата буде отримана в майбутньому, при цьому кредитуються субрахунки рахунків 71, 72;
- перерахована попередня оплата за товари, роботи та послуги, що будуть надані установі в майбутньому, при цьому кредитуються субрахунки рахунків 31, 32.

За кредитом субрахунку 364 відображаються:

- надходження коштів за вже відвантажені в минулому товари, виконані роботи та надані послуги, при цьому дебетуються субрахунки рахунків 30, 31, 32;
- отримання товарів, робіт та послуг, що були оплачені в минулому шляхом попередньої оплати, при цьому дебетуються субрахунки рахунків 10, 11, 12, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 80, 81, 82.

Залишок за субрахунком 364 може бути як дебетовим, так і кредитовим. У фінансовій звітності він відображається розгорнуто: дебетове сальдо - у складі оборотних активів, а кредитове - у складі зобов'язань.

За результатами місяця облік розрахунків з дебіторами суб'єкта державного сектору в частині розрахунків в порядку планових платежів групується у меморіальному ордері № 7 - Накопичувальній відомості за розрахунками в порядку планових платежів ф. № 410 (бюджет).

Розрахунки з підзвітними особами суб'єкта державного сектору групуються у меморіальному ордері № 8 - Накопичувальній відомості за розрахунками з підзвітними особами ф. № 386 (бюджет). Розрахунки з відшкодування завданих збитків відображаються в меморіальних ордерах № 1, 2, 3, 8, 9, 10, 12, 13 або в меморіальному ордері ф. № 274 (бюджет). Протягом місяця облік розрахунків з іншими дебіторами установи ведеться у Накопичувальній відомості за розрахунками з іншими дебіторами ф. № 408 (бюджет) - меморіальному ордері № 4.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Фінансові активи в цілому та стосовно установ державного сектору зокрема, поєднують у собі ознаки та характеристики двох складових: фінансів та активів. При цьому розрізняють два суттєвих підходи для характеристики цієї категорії: з точки зору загальноекономічної та облікової.

Фінансові ресурси установ державного сектору є особливою економічною категорією, оскільки формуються за рахунок фінансування, отриманого з бюджету в межах затверджених асигнувань, тобто в межах планових сум, передбачених кошторисом. Вважаємо, що поняття фінансування тісно пов'язане з утворенням фінансових активів, саме тому під фінансуванням доцільно розуміти джерело покриття видатків бюджетних установ у вигляді коштів, одержаних з бюджету в межах – затверджених асигнувань, тобто в межах планових сум, передбачених кошторисом, які одержуються з бюджету; надання грошових коштів бюджету або права на їх витрачання в межах затверджених асигнувань на передбачені бюджетом заходи.

Фінансові ресурси формуються залежно від специфіки суб'єкта державного сектору, тобто на їх сутність, наповнюваність та зміст впливають всі ознаки, притаманні певному виду діяльності. Нажаль визначення фінансових активів з облікової точки зору відсутнє, а їх тлумачення у різних джерелах мають окремі відмінності.

Безперечно, що державне фінансування є важливим джерелом надходження коштів суб'єкта державного сектору, завдяки чому держава впливає на процес розширеного відтворення висококваліфікованої робочої сили, забезпечення соціальних гарантій населенню, реалізацію відповідних соціальних послуг, рівень соціально-економічного зростання.

З введенням в дію Бюджетного кодексу України фінансування бюджетних установ здійснюється завдяки казначейській системі виконання бюджету, що дає змогу у першу чергу повністю забезпечувати витрати „захищених” бюджетних статей.

Проведене нами дослідження дозволило визначити, що фінансові активи включають: грошові кошти, не обмежені для використання, та їх еквіваленти; дебіторську заборгованість, не призначену для перепродажу; фінансові інвестиції, що утримуються до погашення; фінансові активи, призначені для перепродажу; інші фінансові активи. Отже, можна узагальнити, що фінансові активи - це специфічна форма власності на ресурси, що припускає одержання доходу. Саме за допомогою фінансових активів і здійснюється перелив фінансових ресурсів у суспільстві (від тих, хто має їх надлишок до тих, хто має потребу в них).

Двома основними формами фінансових ресурсів з облікової точки зору є готівкові та безготівкові. Готівкові та безготівкові фінансові ресурси, одержані установами, повинні витрачатися суворо за цільовим призначенням у відповідності до кошторисів бюджетних установ. Безготівкові фінансові ресурси утворюються в процесі здійснення бюджетною установою розрахунків без участі готівки, шляхом списання коштів з рахунка платника і зарахування їх на рахунок отримувача. Разом з тим слід відмітити, що останнім часом розвиток платіжних систем характеризується поступовим звуженням сфери використання готівки та паперових платіжних документів, переходом до нових платіжних інструментів і сучасних технологій платежів.

Установи державного сектору переведені на казначейське обслуговування, а тому рахунки і зберігання та обліку грошових коштів відкриваються в територіальних органах Державної казначейської служби України. Саме органи Казначейства ведуть бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання місцевих бюджетів, складають фінансову та бюджетну звітність про виконання місцевих бюджетів (крім звіту про виконання плану за штатами і контингентами) та подають її Міністерству фінансів України та місцевим фінансовим органам у встановлені строки за формами, встановленими Міністерством фінансів України, а також здійснюють попередній та поточний контроль за цільовим спрямуванням фінансових ресурсів у вигляді бюджетних коштів. Перерахування платежів, сплачених

платниками до місцевих бюджетів, здійснюється через Систему електронних платежів Національного банку України (СЕП НБУ) на рахунки, відкриті в органах Казначейства у розрізі місцевих бюджетів та кодів класифікації доходів бюджету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. Й. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. Й. Атамас – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.
2. Атамас П.Й. Основи обліку в бюджетних установах: Навчальний посібник/ П.Й.Атамас. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 288 с.
3. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навч. посіб. / М.Г. Михайлов, М.І. Телегунь, О.П. Славкова; за аг. Ред.. М.Г. Михайлова. – К.: ЦУЛ, 2011. – 384 с.
4. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навчальний посібник./ За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2004.– 448с.
5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
6. Василик О.Д. Державні фінанси України: підручник / Василик О.Д., Павлюк К.В. – К.: ЦНЛ, 2003.
7. Волков В. Правові та практичні проблеми розвитку фінансових активів місцевого самоврядування в Україні / В.Волков // Вісник Академії правових наук. – 2003. – № 2-3. – С. 324 – 335.
8. Гуцайлюк Л. До питання обліку дебіторської заборгованості у бюджетних установах / Л. Гуцайлюк, Н.Хорунжак // Галицький економічний вісник. — 2009. – № 1. – С. 152-155.
9. Джога Р. Облік у бюджетних установах: основи побудови, нормативна база, реформування // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 8–9. – С. 26–36.
10. Джога Р.Т., Сінельник Л.М., Кондратюк І.О., Петруніна В.В. Облік у бюджетних установах: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. диск. – К.: КНЕУ, 2006. – 296 с.
11. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

12. Замазій С. Облік касових та фактичних видатків у бюджетних установах / С. Замазій // Податки та бухгалтерський облік. 2003. – №32(590). – С.14–21.

13. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004 № 22 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

14. Інструкція про службові відрядження у межах України та за кордон, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 13.03.98 № 59, із змінами та доповненнями – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

15. Порядок бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затверджена наказом міністерство фінансів України від 02.04.2014, № 372 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

16. Левицька С.О.Облік та аналіз діяльності бюджетних установ / С.О. Левицька. – Рівне, УДУВГП, 2004. – 233 с.

17. Матвеева В. Все про бухгалтерський облік і оподаткування бюджетних організацій / В. Матвеева, С. Замазій. – Х.: Фактор, 2005. – 1024 с.

18. Матвеева В. Реєстрація та облік зобов'язань / Вікторія Матвеева // Бюджетна бухгалтерія. – 2010. - № 7.

19. Махоніна К. Д. Особливості проведення інвентаризації розрахунків у бюджетних установах // Вісник Донецького університету економіки та права. - 2010. - № 1. – С. 35-37.

20. Наказ Державного казначейства України „Про затвердження Порядку відкриття рахунків у національній валюті в органах Державного казначейства” від 02.12.2002 р. № 221 (із змінами та доповненнями) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

21. Наказ Державного казначейства України „Про затвердження Порядку обслуговування державного бюджету за видатками” від 25.05.2004 року № 89 (зі

змiнами та доповненнями) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

22. Нестеренко А.С. Правові засади формування та використання місцевих фінансових ресурсів в Україні: Монографія / А.С. Нестеренко - Одеса: Юридична література, 2006. - 208 с.

23. Облік, аналіз і контроль ефективності використання фінансових ресурсів у бюджетних установах (на матеріалах установ охорони здоров'я Волинської області): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.04 / Т.М. Писаренко; Терноп. акад. нар. госп-ва. - Т., 2001. - 19 с.

24. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р № 2755-VI - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

25. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

26. Порядок складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

27. Прохорова О.С. Деякі питання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості бюджетних установ / О.С. Прохорова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу – 2009. № 3(7). – С. 100-104.

28. Свірко С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація: Монографія/ С.В. Свірко. – К.: КНЕУ, 2006. – 244 с.

29. Фінанси: навч. посібник / В.І. Аранчій, Ю.М. Лелюк, Л.М. Капаєва, В.Д. Чумак та ін. – Полтава : АСМІ, 2009. – 592 с.

30. Хотомлянський О. Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами підприємств / О. Хотомлянський, І. Сіненко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №2. – С. 145–151.

Сміхун М., ІТОДСм -11

Текст(51917):

ВСТУП

Розвиток державного сектору економіки країни вимагає якісно нового рівня побудови фінансової системи в Україні, пошуку такої моделі, яка би забезпечувала нормальний розвиток усіх суб'єктів господарювання та управління. Саме з цієї точки зору виникає необхідність дослідження поняття «фінансові активи» із загальноекономічної та облікової точок зору. На даний час можна констатувати про відсутність чіткого та однозначного визначення суті поняття «фінансовий актив», що ускладнює як його розуміння, сприйняття, так і управління ним та відображення в системі обліку. В даному аспекті важливим є розгляд окремих складових даного поняття, тобто «фінансові» та «активи» та підбір визначення, яке би поєднувало у собі ці категорії. Адже фінансові активи поєднують у собі фінансові інструменти, що належать підприємству, установі, організації або знаходяться у їх володінні: грошові активи в національній та іноземній валюті, дебіторська заборгованість, фінансові вкладення. Тобто дана категорія є надзвичайно важливою.

З теоретичної точки зору фінансові активи розглядаються в роботах таких авторів, як І. Бланк, О.Д. Василик, К.В. Павлюк, В. Спарін, А. Пересада, Ю. Петруня, А.М.Поддєрогін, В. Федосов та інших. Проблематику обліку активів установ державного сектору в своїх працях вивчають такі науковці як П.Й. Атанас, Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Верига, Р.Т.Джога, М.Р. Лучко, В. Матвеева, С.В. Свірко, Н.М. Хоружак та інші.

Предметом дослідження є організація і методика обліку фінансових активів установ державного сектору. Метою курсової роботи є дослідження обліку фінансових активів установ державного сектору.

При виконанні курсової роботи використана спеціальна економічна література, статті, підручники, посібники, праці дослідників, які стосувалися фінансових активів установ державного сектору. Теоретичною і методичною основою дослідження є нормативні документи, які регулюють порядок ведення обліку фінансових активів установ державного сектору.

1. Поняття та зміст фінансових активів як економічної категорії

Для вивчення фінансових активів насамперед доцільно визначити їх сутність як економічної категорії та об'єкту дослідження.

На сьогоднішній день в економічній літературі відсутнє чітке визначення сприйняття «фінансовий актив». Існує декілька точок зору щодо того, що можна вважати фінансовим активом. В даному аспекті важливим є розгляд окремих складових даного поняття, тобто «фінанси», «активи» та «ресурси» та підбір визначення, яке би поєднувало у собі ці категорії.

Поняття «фінанси» походить від лат. «finantia» - «платіж» і від французького «finances», тобто «грошові кошти» [11], с.146).

О.Д. Василик розглядає фінанси на макро- та мікрорівнях, що відображають економічні відносини з приводу фінансових ресурсів [14]. О.Р. Романенко вважає, що фінанси є продуктом взаємодії держави та товарно-грошових відносин [9], с. 5). На його думку «фінанси - це одна з конкретних історичних форм економічних відносин, функціонування яких пов'язано з об'єктивною необхідністю розподілу і перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту». В.В. Ветнер досліджує категорію «фінанси» в якості системних відносин пов'язаних з розподілом валового внутрішнього продукту, формуванням фондів грошових коштів та як матеріальний носій фінансових відносин [15].

Узагальнюючи погляди дослідників на категорію «фінанси» зазначимо, що фінанси відображаються в таких аспектах:

- як економічні відносини з приводу розподілу валового внутрішнього продукту;
- як економічні відносини з приводу розподілу валового внутрішнього продукту та формування грошових фондів.

Журнал: Автопрокрутка Очистити журнал

[20:45:48] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0410-11>

[20:45:49] Ra **Найдено 9% совпадений** по адресу: <http://www.studfiles.ru/preview/5538118/page/33/>

[20:45:49] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://mylektsii.ru/7-10677.html>

[20:45:49] Yaа **Найдено 2% совпадений** по адресу: http://pidruchniki.com/12331119/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_rozrahunkiv_inshimi_debitorami_kreditorami

[20:45:49] Yaа **Найдено 6% совпадений** по адресу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0106-04>

[20:45:49] Yaа **Найдено 3% совпадений** по адресу: http://pidruchniki.com/16150907/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_rozrahunkiv_riznimi_debitorami

[20:45:50] Bi **Найдено 12% совпадений** по адресу: <http://dikt.com.ua/show/2cid01714.html>

[20:45:50] Ra **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://grossbuh.com.ua/бланк-форми-410-авт-бюджет-ордер-7/>

[20:45:50] Ra **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://www.studfiles.ru/preview/5260893/page/16/>

[20:45:50] Go **Найдено 1% совпадений** по адресу: http://alldok.ru/book_151_page_3

[20:45:50] Ra **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=165>

[20:45:50] Ra **Найдено 1% совпадений** по адресу: http://ua-referat.com/Джепера_фінансових_ресурсів

[20:45:50] Ra **Найдено 1% совпадений** по адресу: <http://boOk.net/index.php?bid=1001&chapter=1&p=achapter>

[20:46:02] **Уникальность текста 62%** (Проигнорировано цитат: 1%)

Керівник

Мельник Н.Г.